

(Rozh. ze dne 1. března 1919, Kr II 4/18.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Františka O. do rozsudku krajského soudu v Olomouci, jímž byli on a jiní čtyři obžalovaní vinnými uznáni zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 IIa, 176 IIc tr. z., pokud se týče spoluvinnou na zločinu krádeže dle §§ 5, 171, 174 IIa tr. z., v odpor vzatý rozsudek ohledně všech obžalovaných jako zmatečný zrušil a odkázal věc k nalézacímu soudu, aby ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžalovaný František O. shledává zmatek dle § 281 č. 4 tr. ř. v tom, že jeho návrhu, aby zjištěna byla dotazem u okresního hejtmanství neb znalci maximální cena slaniny a uzenin v březnu 1918, nebylo vyhověno. V tomto zvláštním případě bylo však vyhověti tomuto návrhu; neboť poškozený je řezníkem a uzenářem a neměl slaninu a uzeniny, které mu byly odcizeny, ku své vlastní potřebě, nýbrž ku dalšímu prodeji spotřebitelům. Jako obchodník byl však povinen tuto slaninu a uzeniny prodávati jen za ceny maximální. Cena ukradených věcí počítá se tudíž v případě daném jen v těch mezích, jež jsou zákonem stanoveny; pokud by škoda maximální cenu převyšovala, nemůže býti zákonem chráněna. Vzhledem k tomu bylo maximální ceny slaniny a uzenin zjistiti a dotyčnému návrhu obžalovaného vyhověti. Mezitímním nálezem soudu nalézacího bylo ustanovení § 173 tr. zák. nesprávně použito a jest zde zmateční důvod § 281 č. 4 tr. ř., i bylo proto dle § 288 tr. ř. rozsudek soudu nalézacího zrušiti a věc k opětovnému jednání a rozhodnutí tomuto soudu vrátiti. Jelikož pak týž důvod zmateční jest k dobru obžalovanému Jindřichu B., jenž ani tento důvod zmatku neuplatňuje, jakož i ostatním spoluobžalovaným, kteří zmateční stížnosti nepodali, bylo, jak to ustanovení § 290 tr. ř. připouští, i ohledně těchto spoluobžalovaných rozsudek soudu nalézacího zcela zrušiti a věc k opětovnému jednání a rozhodnutí vrátiti.

Čís. 19.

Předražování (§ 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.).

Ke skutkové povaze řetězového obchodu se nevyžaduje, aby měl pachatel úmysl, ceny zboží zvýšiti, a tím méně, aby jeho činností zvýšení cen vskutku nastalo.

Pro druhý případ tohoto přečinu stačí pletichy, s nimiž jest spojeno nebezpečí zvýšení cen zboží, neb aspoň nebezpečí průtahu v převodu zboží na spotřebitele.

K otázce, pokud se dopouští komisionář řetězového obchodu.

(Rozh. ze dne 8. března 1919, Kr I 19/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zástupce do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi, kterým byl obžalovaný dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěn obža-

loby pro přečin dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., zrušil rozsudek v odpor vzatý a odkázal věc k nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost se opírá o důvody zmatečnosti č. 5 a 9 lit. a) § 281 tr. ř. Nesprávné použití zákona shledává v tom, že nalézací soud neshledal obžalovaného vinným přečinem dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. proto, že nebylo prokázáno, že činností jeho byla cena zboží, jímž obchodoval, zvýšena. Zmateční stížnost jest odůvodněna. Ke skutkové povaze přečinu řetězového obchodu dle § 23 č. 4 cit. nař. se vyhledává, aby zde byl způsob obchodu potřebě normálního obchodování nevyhovující, aby se pachatel vsunul neužitečným způsobem mezi výrobce (nebo prodávatele) a konsumenta a aby měl vědomí, že se neprospěšným vsunutím normální přechod zboží do konsumu ztěžuje. Naproti tomu se nežadá — na rozdíl od § 23 č. 3 cit. nař. —, aby měl pachatel úmysl ceny zboží zvýšiti, a dokonce ne, aby činností pachatelovou zvýšení cen skutečně nastalo. Téhož přečinu dle § 23 č. 4 cís. nař. se dopouští, kdo se pouští do pletich, které jsou způsobilé, ceny předmětů spotřeby zvýšiti. Zde stačí ke skutkové povaze deliktu, že s takovými pletichami jest spojeno nebezpečení zvýšení cen zboží nebo aspoň nebezpečení průtahu v převodu zboží na spotřebitele. V přítomném případě zněla obžaloba v obojím směru; bylo tudíž povinností soudu, zjistiti příslušné zákonné známky přečinu dle § 23 č. 4, jak byly právě uvedeny. To se však nestalo. Nalézací soud zjistil pouze, že obžalovaný nakoupil v létě 1917 a na podzim 1918 v Mladé Boleslavi značné množství různého zboží a zaslal je na různé adresáty do Prahy. Uvedl dále, že se obžalovaný hájil tím, že nevystupoval jako samostatný obchodník, nýbrž jako komisionář a že jména pražských kupců, jímž bylo zboží zasláno, nejsou fingovaná. Dospěl konečně, vycházeje z mylného výkladu § 23 č. 4 cís. nař., k přesvědčení, že obžalovaný není vinen přečinem za vinu mu kladeným. Právem vytýká zmateční stížnost (důvod zmatečnosti § 281 č. 5 tr. ř.), že rozsudek jest neúplný, ježto se nevyslovuje o tom, věří-li zodpovídání se obžalovaného, a nezjišťuje rozhodných okolností, byly-li osoby, jímž obžalovaný zboží zasílal, osoby fingované čili nic, nepřihlíží k okolnosti, že se obžalovaný neuvedl v nákladním listě jako odesílatel, ačkoliv by zjištění v obojím směru byla důležitá pro posouzení, užíval-li obžalovaný pletich dle § 23 č. 4 cís. nař. Zjištění, jednal-li obžalovaný jako komisionář či jako samostatný obchodník, lze naproti tomu vzhledem k § 23 č. 4 cís. nař. postrádati. Mezi obchodníkem a komisionářem není co do řetězového obchodu v zásadě rozdílu. Kupuje-li obchodník u producenta jen za tím účelem, aby zboží dále prodal přímo konsumentovi, není tu řetězu a v takovém případě, kupuje-li pro takového obchodníka z jeho příkazu jménem svým, však na jeho účet komisionář, nebylo by tu ani nedovolené činnosti komisionářovy, poněvadž v tom případě obchodní jeho činnost jen k tomu čelí, aby zboží dostalo se blíže konsumentovi. Jinak je tomu ovšem, kde komisionář nakupuje pro obchodníka v řetězu pracujícího, nebo kde zbytečně jako neužitečný článek řetězu do obchodu se vsouvá. Nepadá při tom také na váhu, vyzískal-li jen nor-

mální zisk nebo provisi, rozhodno jest pouze, byla-li jeho činnost hospodářsky prospěšná čili nic a byl-li si vědom, že svým neprospěšným vsunutím přechod zboží do konsumu stěžuje. Pro nedostatek zjištění, která by umožnila rozhodnutí ve věci samé, bylo nutno vyhověti zmateční stížnosti, zrušiti naříkaný rozsudek a uznati právem, jak shora uvedeno.

Čís. 20.

Vědomí, že z činnosti mohlo by vzejíti nebezpečí, jemuž čelí § 85 lit. b) tr. zák., bez vůle, nebezpečí to přivoditi, k zločinu dle § 85 lit. b) tr. zák. nestačí.

(Rozh. ze dne 8. března 1919, Kr I 23/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zrušil po ústním líčení k zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního jako nalézacího soudu v Praze výrok o vině obžalovaného dle § 85 lit. b) tr. zák. a uznal ho vinným pouze přestupky §§ 468 a 431 tr. zák.

Důvody:

Správným jest tvrzení zmateční stížnosti, že odsouzení obžalovaného pro zločin dle § 85 lit. b) tr. zák. pro nedostatek zlého úmyslu jest protizákonným. Zlý úmysl dle § 1 tr. zák. musí pojímati v sobě veškeré náležitosti skutkové povahy zločinu. V případě § 85 lit. b) tr. zák. náleží k nim též skutečnost, že čin přivoditi mohl nebezpečí pro život, zdraví neb tělesnou bezpečnost lidí. Vědomí pachatelovo, že je tu možnost takového nebezpečí, ovšem pravidelně postačí, by se zlý úmysl na straně pachatelově mohl zjistiti, to však jen potud, pokud ze spáchání skutku přes vědomí o spojeném s ním nebezpečí možno souditi na vůli pachatelovu, nebezpečí to přivoditi. V tomto případě zjišťuje rozsudek, že si pachatel nebezpečí pro lidi v krámě se nalézající ovšem byl vědom. Přes to však soud vůli, nebezpečí to přivoditi, na straně pachatelově vylučuje. Soud tvrdí, že není třeba, aby obžalovaný ohrožování tělesné bezpečnosti lidí obmýšlel, a že by jednání jeho, kdyby tato vůle obžalovanému byla dokázána, spadalo pod jiné zákonné ustanovení, než pod § 85 lit. b) tr. zák. Stanovisko toto jest dle shora uvedeného, hledíc k všeobecnému ustanovení § 1 tr. zák., nesprávným. Neměl-li pachatel vůle, tělesnou bezpečnost lidí ohroziti, pak nebylo tu zlého úmyslu, pro skutkovou povahu dle § 85 lit. b) tr. zák. požadovaného, nýbrž byla tu jen vědomá nedbalost, které se zlým úmyslem stotožniti nelze. Takováto culpa stačí jen pro přestupek § 431 tr. zák. vedle přestupku § 468 tr. zák., jež zakládá zlomyslné poškození cizího majetku v ceně, peníz § 85 lit. a tr. zák. nedosahující. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti obžalovaného vyhověti a u věci samé, jak ve výroku uvedeno, rozhodnouti.

Čís. 21.

Předražování (cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z.)

Zákaz předražování platí nejen pro kup, nýbrž i pro směnu věci za věc.

Předražování tabáku trafikantem směnou tabáku za jiné předměty potřeby přichází v úvahu nejen s hlediska zákonů finančních, nýbrž i s hlediska předpisů proti předražování.